

Záverečná karta projektu

Názov projektu Evidenčné číslo projektu **APVV-15-0653****Hodnoty v dynamike spoločenských zmien na Slovensku a v Európe**Zodpovedný riešiteľ **prof. PhDr. Silvia Miháliková, PhD.**Príjemca **Sociologický ústav SAV**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

Projekt riešil výskumný tím Sociologického ústavu SAV.

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

Na riešení priamo nespolupracovalo zahraničné pracovisko, ale celý projekt a najmä terénny výskum European Values Study (EVS) bol výsledkom spolupráce zástupcov výskumného tímu zo Sociologického ústavu s medzinárodným tímom expertov v programe spoločenskovedného komparatívneho výskumu EVS, ktorý je najstarším komparatívnym výskumom hodnotových orientácií v Európe (od roku 1983, na Slovensku od roku 1991). Uskutočňuje sa v deväťročných cykloch a skúma kontinuitu a zmeny v hodnotách viažucich sa k najdôležitejším oblastiam ľudského života. V priebehu riešenia projektu sa členovia riešiteľského tímu aktívne zúčastňovali pracovných stretnutí pripravujúcich dotazník a metodiku spracovania a zverejnenia dátových súborov z 34 zúčastnených krajín.

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

-

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

Oddelené spolu? : Česko a Slovensko optikou vývoje hodnot po roce 1991 = Living apart together? Czechia and Slovakia through the lense of value development after 1991. Editori Ladislav Rabušic, Zuzana Kusá, Beatrice Chromková Manea, Katarína Strapcová. Bratislava : SLOVART, spol. s r. o., 2019. 428 s. ISBN 978-80-556-4590-2

KUSÁ, Zuzana. Za hranicou solidarity. Obhajovanie princípu dôstojnosti pre všetkých = Beyond Solidarity Boundaries. Defending the Principle of Dignity for All. In Sociológia - Slovak Sociological . Review, 2017, roč. 49, č. 5, s. 507-541. (0.283 - IF2016). (2017 - Current Contents). ISSN 0049-1225.

TÍŽIK, Miroslav. Slovakia as a country without atheism but with a history of atheization. In Freethought and Atheism in Central and Eastern Europe : The Development of Secularity and Non-Religion. - Abingdon : Routledge, 2020, s. 258-283. ISBN 978-0-367-22631-2.

KUSÁ, Zuzana - JUŠČÁKOVÁ, Zuzana. Ready for Inclusive Education? Ethnographic and Survey Perspectives. In Sociológia - Slovak Sociological Review, 2017, roč. 49, č. 3, s. 309-337. (0.283 - IF2016). (2017 - Current Contents). ISSN 0049-1225.

MIHÁLIKOVÁ, Silvia. Ein Image für eine Unbekannte Nation Erfinden? Der Fall Slowakei. In

- Imaginäre Räume in Zentraleuropa : Kulturelle Transformationen, politische Repräsentationen und trans/nationale identitätsentwürfe. - Herne : Gabriele Schäfer Verlag, 2019, s. 221-263. ISBN 978-3-9444-8766-3.
- MRVA, Marianna. Sociálny kapitál a subjektívna pohoda na Slovensku = Social Capital and Subjective Well-Being in Slovakia. In Sociológia - Slovak Sociological Review, 2020, roč. 52, č. 2, s. 111-131. (2019: 0.796 - IF, Q4 - JCR, 0.413 - SJR, Q2 - SJR, karentované - CCC). (2020 - Current Contents). ISSN 0049-1225.
- MIHÁLIKOVÁ, S.: Miesto politickej symboliky v politickej kultúre Slovenska. Towarzystwo Słowaków w Polsce 2018, 182 s. ISBN 978-83-811-104-1
- KUSÁ, Zuzana. Za ostrou hranicou. Bratislava : Absynt-Kalligram, 2018. 96 s. ISBN 978-80-89916-46-7
- LUBELCOVÁ, G. - ZEMAN, M. Životné šance sociálnych aktérov v kontexte spoločenského vývoja na Slovensku - subjektívna dimenzia In Sociológia - Slovak Sociological Review, 2019, roč. 51, č. 5, s. 455-482. (0.471 - IF2018). (2019 - Current Contents). ISSN 0049-1225.
- MRVA, M. Fenomén všeobecnej dôvery na Slovensku vo svetle výskumu. In Sociológia a spoločnosť : medzinárodný vedecký sociologický časopis, 2019, roč. 4, č. 1, s. 30-46. ISSN 2453-8086
- KUSÁ, Z. Predstavy o demokracii : zistenia prieskumu žiakov stredných škôl 2018/19. In Working Papers in Sociology, 2019, č. 2, s. 1-18. ISSN 2453-6970.
- STRAPCOVÁ, Katarína - ZEMAN, Milan. Výskum európskych hodnôt 2017 – Slovensko : pramenná publikácia [elektronický zdroj]. Bratislava : Sociologický ústav SAV, 2019. 332 s.
- BÚŽIK, Bohumil - ZEMAN, Milan. Hodnoty v regulácii spotrebiteľského správania = Values in the Regulation of Consumer Behaviour. In Sociológia - Slovak Sociological Review, 2020, roč. 52, č. 5, s. 411-431. (2019: 0.796 - IF, Q4 - JCR, 0.413 - SJR, Q2 - SJR). ISSN 0049-1225.
- TÍŽIK, Miroslav. Meniaca sa minulosť Slovenska – stabilita a zmeny verejnej mienky pri hodnotení histórie = Changing history of Slovakia. Stability and changes in public opinion on history. In Etnologické rozpravy, 2020, roč. XXVII, č. 1, s. 46-70. ISSN 1335-5074.

Uplatnenie výsledkov projektu

Projekt nemal plánovaný priamy aplikačný výstup, ale vďaka výskumu realizovaného v rámci projektu sa údaje za Slovensko stali súčasťou integrovaných medzinárodných dátových súborov, ktoré sú voľne dostupné celej vedeckej komunite ako aj študentom a pedagógom. Vysoká pridaná hodnota participácie na medzinárodnom výskumnom programe EVS spočíva v tom, že partnerské národné inštitúcie realizáciou výskumu a vkladom svojich národných dát, získavajú otvorený prístup k dátam od všetkých zúčastnených partnerov.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Prvým cieľom projektu bola identifikácia základných hodnotových orientácií obyvateľov Slovenska a analýza ich zmien od roku 1990 s ohľadom na integráciu Slovenska do európskych štruktúr. Nevyhnutnou súčasťou analýz bolo zapojenie sa do medzinárodného komparatívneho výskumného projektu EVS. Tento cieľ sa naplnil prostredníctvom reprezentatívneho zisťovania stratifikovaným viacstupňovým náhodným výberom v roku 2017 na základe použitia medzinárodného dotazníka ako aj ďalšími štyrmi doplnkovými výskumami, zameranými na významné historické momenty a aktuálne problémy v súvislosti s pandemiou (1968, 1989, covid-19)

Druhým cieľom bolo zabezpečiť realizáciu štvrtej vlny zisťovania výskumu európskych hodnôt EVS 2017 v súlade s požiadavkami metodologickej excelencie na základe prijatých kritérií a štandardov stanovených medzinárodným výborom pre metodológiu EVS. Dáta z výskumu sú archivované v medzinárodnom archíve GESIS, čím projekt prispel k podpore spoločenskovedných analýz a šíreniu vzorov metodologickej náročnosti.

Tretím cieľom bolo doplniť dotazníkové zisťovanie o výskum doplnkovými kvalitatívnymi metódami. Cieľ sa naplnil prostredníctvom fókusových skupín zameraných na orientáciu v kľúčových hodnotových dilemách, s cieľom rekonštruovať typy usudzovania o hodnotách. Interpretácia dynamiky hodnotových orientácií bola úzko prepojená s analýzou dynamiky sociálno-ekonomického kontextu a verejného diskurzu.

Štvrtým cieľom bolo analyzovať hodnotové orientácie slovenskej spoločnosti v medzinárodnom porovnaní. Cieľ sa podaril naplniť najmä v komparatívnom pohľade na dynamiku vývoja v Českej republike a na Slovensku. Medzinárodné porovnanie v európskom a globálnom kontexte sa vzhľadom na posunutie zverejnenia integrovaného dátového súboru sa uskutoční v nasledujúcich rokoch.

Piatym cieľom bolo zaistenie kvalitných dát a publikovanie ich analýz, ako aj ďalšie formy sprístupňovania zistení širokej verejnosti. Cieľ sa podarilo naplniť prostredníctvom publikovania analytických výstupov, tlačových správ, účasti na domácich a medzinárodných konferenciách a workshopoch ako i celým radom popularizačných vystúpení. Svedčí o tom celkový počet usporiadaných vedeckých podujatí (13), tlačových konferencií a tlačových správ, ako aj celkovo vyjadrení pre elektronické a printové médiá a komentárov opretých o zistenia projektu (spolu približne 230 zaevidovaných popularizačných aktivít).

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

The first goal of the project was to identify the basic value orientations of the population of Slovakia and analyze their changes since 1990 with regard to the integration of Slovakia into European structures. Involvement in the international comparative research project EVS was a necessary part of the analyzes. This goal was achieved through a representative survey with a stratified multi-stage random sample in 2017. Value orientations were also analyzed in the four additional surveys dealing with important historical periods and and current problems related to the pandemic crisis(1968, 1989, covid-19).

The second objective was to ensure the implementation of the fourth wave of the EVS 2017 European Values Survey in accordance with the requirements of methodological excellence on the basis of accepted criteria and standards set by the International EVS Methodology Committee. Research data are archived in the international archive GESIS, and this way we contributed and supported the social science analyzes and the dissemination of the methodological excellence.

The third goal was to supplement the survey findings with additional qualitative methods. The goal was fulfilled through focus groups research focused on orientation in key value dilemmas, in order to reconstruct the types of value judgments. The interpretation of the dynamics of value orientations was closely connected with the analysis of the dynamics of the socio-economic context and public discourse.

The fourth goal was to analyze the value orientations of Slovak society in an international comparison. The goal was achieved especially in a comparative view of the dynamics of development in the Czech Republic and Slovakia. An international comparison in the European and global context will be made in the coming years due to the postponement of the publication of the final integrated dataset.

The fifth goal was to get quality data and publish data analyzes, as well as other forms of making the findings available to the general public. The goal was achieved through the publication of analytical outputs, press releases, participation in domestic and international conferences and workshops, as well as a number of the popularization presentations. This is visible on the total number of organized scientific events (13), press conferences and press releases, as well as the statements for the electronic and print media and comments based on the findings of the project (a total of approximately 230 registered popularization activities).